

загальнолюдської активності, спрямованої на утвердження свого буття у світі.

Подані положення можуть бути фундаментом для розробки діагностичного інструментарію та розвитку наукового мислення здобувачів освітньо-наукового рівня, їх реалізації у процесі підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації.

Література:

1. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.

2. Гальченко М. Генеза наукового мислення в історії епістемології: стиль і метод. *Гілея: науковий вісник*. Київ : 2018. Вип. 139 (12). Ч. 2. С. 88–99.

3. Іванова Н. В. Феноменологія мислення : гнозис, креатив, особистість : монографія. Луцьк : ПВД «Твердиня», 2015. 364 с.

4. Кремень В. Г. Сучасне мислення й освіта : методологічний концепт. *Український педагогічний журнал*. 2017. № 3. С. 5–14.

5. Лактіонова А. Cogito ergo sum і філософія дії. *Sententiae*. 2015. № 1. С. 88–99.

6. Рундель О. Наукове мислення. Київ : Віхола, 2023. 176 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-321-0-65>

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ТА ЗАХИСТУ ДИСЕРТАЦІЙ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ» В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Судак Дмитро Володимирович

*аспірант кафедри «Публічне управління та адміністрування»,
Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»
м. Київ, Україна*

Військова агресія Росії проти незалежної України унеможливила в багатьох закладах вищої освіти (далі – ЗВО) та наукових установах здійснення освітньої діяльності [2].

Наразі основною проблемою сфери науки та інновацій є неможливість провадження наукової й інноваційної діяльності на високому рівні як повністю (у тимчасово окупованих чи

постраждалих від обстрілів регіонах), так і частково (в інших регіонах України) [3, с. 198].

Безумовно, реалії воєнного стану вплинули на процес підготовки дисертацій та проведення атестації здобувачів ступеня доктора філософії зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Різні аспекти проблеми підготовки та захисту дисертаційних досліджень набули належного висвітлення в численних працях українських дослідників, а саме: В. Ананьїна, М. Винницького, С. Железняка, О. Іванової, С. Левченко, О. Панича та інших. Особливості підготовки та захисту дисертацій в умовах воєнного стану розкрито в працях З. Галушки, І. Драча, І. Дюдіної, О. Ростокі, М. Славинської, Ю. Скиби та інших

Традиційно, діяльність ЗВО нерозривно пов'язана із здійсненням освітньої діяльності на різних рівнях вищої освіти, наданням освітніх послуг та організацією освітнього процесу, підготовкою кваліфікованих спеціалістів з урахуванням вимог ринку та спеціальностей, що потребує наявності відповідних науково-педагогічних кадрів. Відповідно, формуванню потенціалу науково-педагогічних працівників належить чільне місце, що передбачає підготовку докторів філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти, без якого не обійтися для багатомірного та трансформаційного процесу особистісно-професійного зростання науково-педагогічних працівників [5, с. 34].

Освітньо-наукова програма «Публічне управління та адміністрування» на здобуття освітньо-наукового ступеню доктор філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» включає навчальні дисципліни, які готують аспіранта і як експерта, як науковця, як викладача до майбутньої викладацької діяльності, передбачає асистентську практику, метою якої є формування умінь та навичок викладання навчальних дисциплін і організації педагогічної роботи безпосередньо на базі факультету.

Безсумнівно, впродовж чотирьох років навчання в аспірантурі здобувач освіти має працювати над написанням дисертаційного дослідження. Дисертація здобувача ступеня доктора філософії – це кваліфікаційна наукова робота, яка виконана здобувачем ступеня доктора філософії особисто, містить наукові результати проведених ним досліджень та подана з метою присудження йому ступеня доктора філософії [4].

Реалії 2022 року, а саме воєнний стан в країні, вимагали врегулювання питання щодо підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Так відбувся перехід на організацію

захистів докторів філософії за новим «Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти», затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (далі – Порядок), відбувався за умов оголошеного в лютому 2022 року військового стану [1, с. 129].

Уряд затвердив новий Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти і наукових установах, а також вніс зміни до порядків присудження ступеня доктора філософії і позбавлення наукового ступеня доктора наук.

Документом визначено, що здобувач повинен набути теоретичні знання, уміння, навички та компетентності, визначені стандартом вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня за відповідною спеціальністю, провести власне наукове дослідження, оформлене у вигляді дисертації, та опублікувати основні його наукові результати [4].

Відповідно до нового Порядку, разова рада створюється Вченою радою того закладу, в якому здобувач пройшов акредитовану освітньо-наукову програму, впродовж двох місяців. У випадку, коли здобувач виконує освітньо-наукову освітню програму, яка не має акредитації, він має право перевестись до іншого ЗВО, який має акредитовану освітньо-наукову програму для відповідної спеціальності [4].

Варто зазначити, що члени разової ради мають бути компетентними науковцями саме за темою наукової роботи здобувача наукового ступеня доктора філософії, що захищається, та мати як мінімум три опубліковані наукові статті за останні п'ять років дотичні до наукового дослідження дисертанта. Однак, слід враховувати, що статті, опубліковані після 12 січня 2022 року, будуть зараховані за темою дисертаційного дослідження лише за наявності активного DOI (Digital Object Identifier).

До складу разової ради входять голова, два опоненти та два рецензенти. Якщо ж у ЗВО недостатньо науково-педагогічних працівників, які відповідають вимогам для їх включення до такої разової ради (невідповідність тематики наукових робіт, недостатня кількість статей, відсутність DOI тощо), то її склад може бути таким: голова, рецензент і три опоненти, які не є працівниками ЗВО, в якому утворена рада, і водночас не є працівниками одного ЗВО [5, с. 35].

Українська дослідниця М. Слатвінська, визначає низку напрямків, щодо підготовки та захисту дисертацій в умовах воєнного стану, що потребують особливої уваги та врегулювання. Вчена акцентує увагу на особливостях формування складу разової спеціалізованої вченої ради, до якої має входити не менше двох науково-педагогічних працівників (голова та рецензент), які мають наукові напрацювання не за напрямком,

а саме за тематикою дослідження здобувача та працюють в ЗВО де створюється рада [5, с. 35].

Поділяючи наукові погляди М. Слатвінської, додамо, що це породжує не лише труднощі пошуку таких кадрів у конкретному ЗВО, а особливо у випадку вузької специфіки теми дослідження здобувача освіти, а й знижує можливість здобувача висвітлити наукову новизну, оскільки за наявності п'яти науковців в країні, які мають як мінімум три публікації за темою, що пропонуваною до захисту, шанси на формування і висвітлення наукової новизни в межах вузької тематики здобувача стають мінімальними.

На нашу думку, це питання слід врегулювати законодавчо і в якості критерію визначити відповідність публікацій рецензентів напрямку підготовки здобувача, а не тематиці його дослідження. Такий крок сприятиме розширенню можливостей для здобувача на етапах підготовки та захисту дисертаційного дослідження.

Отже, війна внесла свої корективи в процес підготовки та захисту дисертацій для здобуття освітньо-наукового ступеню доктор філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». Водночас, затвердження нового Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, певною мірою сприяло врегулюванню питання щодо підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

Підсумовуючи зазначимо, що в період дії воєнного стану завдяки активній роботі Міністерства освіти і науки України, незважаючи на загрози та виклики, серйозні перешкоди й обмеження, спричинені війною, українська наука в галузі публічного управління та адміністрування отримала потужний поштовх у своєму розвитку, передусім завдяки безпрецедентній підтримці України з боку міжнародної наукової спільноти.

Література:

1. Дюдiна І. О. Забезпечення супроводу діяльності разових спеціалізованих вчених рад в умовах військового стану: особливості та перспективи. *Третій рівень освіти в Україні: особливості підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів у сучасних умовах війни: матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 27 червня – 7 серпня 2022*. Одеса: Видавничий дiм «Гельветика», 2022. С. 129–130.

2. Звернення до КМУ щодо продовження строків проведення захистів дисертацій, визначених у Порядку присудження ступеня

доктора філософії. URL: <https://naqa.gov.ua/2022/03> (Дата звернення: 25.08.2023).

3. Освіта України в умовах воєнного стану: інформаційно-аналітичний збірник. Інститут освітньої аналітики. 2022. 358 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/20-22/Mizhn.serpn.ped.nauk-prakt.konferentsiya/Inform-analitics.zbirn-Osvita.Ukrayi-ny.v.umovakh.voyennoho.stanu.22.08.2022.pdf> (Дата звернення: 26.08.2023).

4. Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії. Постанова КМУ від 12 січня 2022 р. № 44. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/44-2022-%D0%BF#Text> (Дата звернення: 25.08.2023).

5. Слатвінська М. О. Підготовка та захист докторів філософії в ЗВО: проблеми та перспективи. *Збірник матеріалів VI Міжнародної науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти: проблеми та перспективи розвитку»*(м. Одеса, 21-22 лютого 2023 р.) Одеса: ОНЕУ, 2023. С. 34–35.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-321-0-66>

LEXICAL AND GRAMMATICAL PECULIARITIES OF THE ENGLISH SUMMARY OF THE THESIS

Suima Irina Pavlivna

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of English Language
for Non-Philological Specialities,
Oles Honchar Dnipro National University
Dnipro, Ukraine*

Writing a summary of the thesis (in native and foreign languages) is one of the most important skills. The development of it is of particular relevance in connection with the gradual increase in requirements for the professional training of specialists. The inability to form a summary correctly will indicate that the candidate lacks clear ideas about the goals and ways of implementing the proposed project or thesis.

The author's abstract to an article or project is a brief description of the work, containing only a list of main issues. The summary must identify the